

Вивчення наукових джерел дозволяє виокремити провідні умови духовно-професійного становлення особистості в умовах університетського середовища. До них відносимо:

- по-перше, збереження, підтримка й розвиток особливого «духовного поля» університетської освіти, яке визначає духовно-професійний вектор розвитку студентської молоді;
- по-друге, ефективне використання студентською молоддю культурно-освітнього потенціалу університетського середовища;
- по-третє, спрямування змісту професійної підготовки на формування ціннісно-професійних та загальнокультурних установок майбутніх фахівців;
- по-четверте, формування суб'єкт-суб'єктних відносин викладачів і студентів з метою ґрунтовності та якості професійної підготовки;
- по-п'яте, включення студентів у навчально- і науково-пошукову діяльність, яка виявляє спектр їх професійних інтересів та забезпечує результативність процесу професійної підготовки;
- по-шосте, створення кожному студенту ситуації успіху у процесі здобуття професійної освіти на основі розв'язання складних професійно-орієнтованих завдань.

Реалізація вищезазначених умов в освітній процес університетського середовища надає можливість досягти вершин духовно-професійного розвитку майбутніх фахівців.

Таким чином, університетська освіта є дієвим фактором духовно-професійного становлення особистості, яке визначає успішність та ефективність виконання майбутньої професійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Бех І. Д. Духовні цінності як надбання особистості / І.Д. Бех // Рідна школа. – 2012. – № 1-2. – С. 9-12.
2. Козак Л. В. Розвиток університетської освіти: навчання на основі дослідження / Л. В. Козак // Освітологічний дискурс, 2016 – № 2 (14). – С. 38-52.
3. Кузнецов М. А., Підбуцька Н. В. Професійне становлення особистості як суб'єкта діяльності: результати теоретичного дослідження / М.А. Кузнецов, Н.В. Підбуцька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Педагогіка і психологія», 20013. – Вип. 25. – С. 75-80.

Катерина КАРЮК

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність, роль та значення університетської освіти для формування окремої особистості, громадянина та громадянського суспільства є визначальною.

Освіта відіграє важливу роль у соціалізації, культурному збагаченні особистості. Саме вища освіта дає такий рівень професійної соціалізації, який необхідний для успішної діяльності у певній сфері.

Мета нашої статті полягає у тому, щоб розкрити роль та значення університетської освіти як основи формування громадянського суспільства України.

У нашій державі університетська освіта відіграє велику роль у соціальному розвитку суспільства. Вона формує майбутню українську націю, добробут країни. Саме університетська освіта постійно сприяє адаптації суспільства до нових змін у світі, державі. Вона виховує сучасну, креативну особистість, яка готова розвиватися, навчати й виховувати інших. Так, І. М. Золотарьова зазначає: «Освіта – частина засобу виробництва матеріального життя, яка за допомогою двох взаємопов'язаних процесів навчання та виховання здійснює цілеспрямоване формування необхідного для

суспільства типу особистості. Мета освіти – інтелектуальний і моральний розвиток людини. Сучасному суспільству потрібен громадянин, який би мав самостійне, критичне мислення, вмів бачити і творчо вирішувати існуючі проблеми, був освіченим фахівцем» [2, с. 3].

Також університетська освіта є фундаментом, на якому тримається культурний розвиток України. Визначальною роллю є підтримання так званого розуму країни, тобто формування майбутнього якісно-інтелектуального фонду нації.

Місія університетської освіти полягає у «якісному навчанні та формуванні нового рівня свідомості вільної людини, здатної забезпечити баланс між економічним ростом та соціальним розвитком суспільства, спрямованих на єднання та відродження самосвідомості нації» [4, с. 81].

На думку С. О. Сисоєвої та І. В. Соколової, університетська освіта виконує ряд функцій, але основними з них є соціальна, соціокультурна та політична функції.

Соціальна функція університетської системи полягає у забезпеченні академічної мобільності студентів та професійної мобільності випускників і викладачів; розвитку демократичного суспільства, в якому кожному громадянину гарантовано право на безперервну освіту у різних формах.

Соціокультурна функція університетської освіти полягає у збереженні національних культур, формуванні у випускників здатності жити і працювати у полікультурному гармонізованому світі, де цінують великі моральні ідеали і панує толерантність – терпимість до чужих думок, поглядів, культур, мов, віросповідання.

Політична функція університетської освіти полягає в тому, що «студенти вчаться громадянськості та усвідомлюють свої права та обов'язки» [4, с. 82].

У Законі України «Про освіту» говориться, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1, с. 1].

Університетський навчальний процес побудований так, що студент, вивчаючи матеріал зі свого фаху, паралельно ознайомлюється з інформацією інших, схожих спеціальностей. Також для абітурієнта створюються умови для розвитку власного «Я», власної думки; здобуття освіти, яка є фундаментом для праці в сучасних умовах. Одна з таких головних «умов» є СРС: «Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Ефективність організації СРС забезпечується реалізацією таких принципів:

- *індивідуального підходу* до студентів, що позначається у сформованому індивідуальному стилі діяльності;
- *диференціації та індивідуалізації* (врахування особливостей розвитку психічних процесів людини, психологічних закономірностей продуктивного мислення, механізмів вчення та навчання);
- *праксеологічності* (максимальна активація пошуково-дослідницьких дій студентів);
- *діалогічності* в підсистемі «викладач – студент» для створення атмосфери спільної педагогічної дії з метою реалізації спільної задачі;
- *інформаційної технологічності*;
- *керованості* (активне стимулювання студентів до самостійної освітньої діяльності, оцінка засобів продуктивної навчальної діяльності студента, контроль та корекція, підготовленість студентів до виконання завдань).

Зміст СРС полягає в науково обґрунтованій системі дидактично і методично оформленого навчального матеріалу і визначається з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців, відображеної в освітньо-професійній програмі та робочому навчальному плані. За таких умов для кожної навчальної дисципліни визначається комплекс компетентностей, які формуються змістом навчальної дисципліни та технологіями навчання в Університеті.» [4, с. 283].

Невід'ємною частиною всього освітнього процесу в університеті повинен бути виховний процес. Він має спиратися не тільки на духовні цінності українського народу, але й на загальнолюдські цінності, соціально-політичні. Також не менш важливим є формування університетською освітою у студентів громадської компетентності: можливості відстоювати права, ставитися відповідально до своїх обов'язків, захист демократії і т.д.

Отже, підсумовуючи вище викладене, можна зробити такі висновки, що університетська освіта не просто дає знання і навички, але й відіграє важливу роль у формуванні громадянського суспільства в Україні, тобто «роль вищої школи не обмежується виконанням чисто утилітарної функції – підготовки фахівців для сформованої системи народного господарства. Система вищої освіти – за своєю базовою ідеєю – формує основу для поступального руху суспільства: вдосконалення цивілізації, інтелектуального і духовного розвитку людства, збереження, збільшення і передача наступним поколінням культурної спадщини» [3, с. 97].

Список використаної літератури

1. Про освіту: Закон України від 24.06.2020 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. С. 380.
 2. *Золотарьова І. М.* Курс лекцій, тестові завдання, методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни "Університетська освіта (для студентів першого курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 – "Економіка підприємства", 6.030609 – "Облік і аудит"). / Укл.: І.М. Золотарьова. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 40 с.
 3. *Койчева Т. І.* Роль педагогічного університету у розвитку сучасного суспільства / Т. І. Койчева // *Наука і освіта*. – 2014. – № 1. – С. 94-99.
- Сисоєва С. О., Соколова І. В.* Теорія і наука вищої освіти : навч. посібник / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – Київ-Маріуполь. – 2016. – 338 с.

Анастасія ДУДЧЕНКО

ВИЩА ОСВІТА ЯК НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ЛЮДИНИ

*«Скільки б ти не жив, усе життя треба навчатися»
(Луцій Сенека)*

В сучасному світі освіта є одним з найважливіших факторів розвитку людини. Саме вона здійснює вплив на формування свідомості суспільства та формує життєві цілі громадян. У законі України «Про освіту» визначається, що освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку суспільства і держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини, як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Освіта та наука є ключовими чинниками, що впливають на рівень та якість життя громадян. Тому провідні держави світу рухаються шляхом максимального сприяння